

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 2Cob/31/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8413202860
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 08. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Milan Majerník
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8413202860.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Majerníka a členov senátu JUDr. Milana Šebeňa a JUDr. Mareka Kohúta, v právnej veci navrhovateľa: CD Consulting s.r.o., so sídlom Politických väzňů 1272/21, Nové Město, 110 00 Praha 1, Česká republika, IČ: 264 29 705, právne zastúpeného spoločnosťou Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, IČO: 36 864 421, proti odporkyni: L. M., nar. X.X.XXXX, bytom E. XXX/XX, XXX XX O., štátna občianka SR, o zaplatenie zmenkovej sumy 536,23 eur s prísl., o odvolaní odporkyne proti rozsudku Okresného súdu Kežmarok č.k. 4Cb/45/2013-33 zo dňa 7.11.2014 takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok súdu prvého stupňa v tej časti, ktorou bola odporkyni uložená povinnosť zaplatiť navrhovateľovi zmenkovú sumu 536,23 eur, zmenkový úrok vo výške 0,25 % denne zo zmenkovej sumy 686,47 eur od 31.7.2009 do 24.1.2010, 6% ročný úrok zo sumy 686,47 eur od 25.1.2010 do 12.1.2012, 6 % ročný úrok zo sumy 454,23 eur od 13.1.2012 do 14.2.2012, 6 % ročný úrok zo sumy 372,23 eur od 15.2.2012 do zaplatenia a zmenkovú odmenu vo výške 1/3 percenta zmenkovej sumy predstavujúcej 2,29 eur všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Vo zvyšnej napadnutej časti rozsudok mení tak, že žalobu v prevyšujúcej časti zamietá.

Náhradu trov konania účastníkom nepriznáva.

Pripúšťa proti rozsudku proti výroku o potvrdení rozsudku súdu prvého stupňa dovolanie.

odôvodnenie:

1) Prvostupňový súd napadnutým rozsudkom rozhodol, že:

„I. Odporca je p o v i n n ý zaplatiť navrhovateľovi zmenkovú sumu vo výške 536,23 eur, zmenkový úrok vo výške 0,25 % denne zo zmenkovej sumy 686,47 eur od 31.7.2009 do 12.1.2012, čo predstavuje sumu 1.537,72 eur, zo sumy 454,23 eur od 13.1.2012 do 14.2.2012, čo predstavuje sumu 51 eur, zo sumy 372,23 eur od 15.2.2012 do zaplatenia, 6 % ročný úrok zo zmenkovej sumy 686,47 eur od 25.1.2010 do 12.1.2012, čo predstavuje sumu 81,24 eur, zo sumy 454,23 eur od 13.1.2012 do 14.2.2012, čo predstavuje sumu 3,35 eur, zo sumy 372,23 eur od 15.2.2012 do zaplatenia, zmenkovú odmenu vo výške jednej tretiny percenta zmenkovej sumy vo výške 2,29 eur, to všetko v lehote troch dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozsudku.

II. Odporca je p o v i n n ý nahradiť navrhovateľovi trovy konania vo výške 32 eur a trovy právneho zastúpenia vo výške 140,10 eur, to všetko v lehote troch dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozsudku.“

Svoje rozhodnutie zdôvodnil tým, že navrhovateľ proti odporkyňi uplatnil právo na zaplatenie pohľadávky podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007. Právnym titulom návrhu je zmenka so zmenkovou sumou vo výške uvedenej vo výrokovej časti tohto rozsudku, zmenkovým úrokom vo výške 0,25 % denne zo zmenkovej sumy od 31. 7. 2009 do 12. 1. 2012, čo predstavuje sumu 1.537,72 eur, zo sumy 454,23 eur od 13. 1. 2012 do 14. 2. 2012, čo predstavuje sumu 51,- eur, zo sumy 372,23 eur od 15. 2. 2012 do zaplatenia, 6 % ročným úrokom zo zmenkovej sumy uvedenej vo výrokovej časti tohto rozsudku od 25. 1. 2010 do 12. 1. 2012, čo predstavuje sumu 81,24 eur, zo sumy 454,23 eur od 13. 1. 2012 do 14. 2. 2012, čo predstavuje sumu 3,35 eur, zo sumy 372,23 eur od 15. 2. 2012 do zaplatenia a zákonné právo na zmenkovú odmenu vo výške 1/3 percenta zmenkovej sumy. Indosovaná zmenka je vistazmenkou opatrenou doložkou „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Za miesto splatenia bolo určené sídlo prvotného zmenkového veriteľa. Pretože zmenková listina je opatrená doložkou „bez protestu“, indosant nenechal vyššie uvedené skutočnosti zistiť verejnou listinou. Na rubopise zmenky je uvedený indosament, ktorým pôvodný veriteľ zmenku previedol na navrhovateľa. Po zaplatení súdneho poplatku za návrh súd doručoval odporkyňi kópiu návrhu na uplatnenie pohľadávky s vyplnenou časťou vzorového tlačiva C na odpoveď. Odporkyňa vo vyplnenom tlačive C nevzniesla k podanému návrhu námietky a pohľadávku akceptovala. Z prvopisu zmenky mal súd preukázané skutkové tvrdenia navrhovateľa uvedené v návrhu. Zmenka, okrem údajov splatnosti, obsahuje všetky náležitosti predpísané článkom I. § 75 zákona číslo 191/1950 Zb.. Napriek tomu nie je neplatná, keďže v zmysle článku I. § 76 ods. 2 tejto právnej úpravy o vlastnej zmenke, v ktorej nie je údaj o splatnosti, platí, že je splatná na videnie. Zmenka na videnie je splatná pri predložení a na platenie musí byť predložená do jedného roka od dátumu vystavenia, ale vystaviteľ môže túto lehotu skrátiť alebo určiť lehotu dlhšiu. V prípade žalovanej zmenky, určil vystaviteľ pre predloženie zmenky na platenie lehotu 4 roky odo dňa vystavenia. Z návrhu vyplýva, že remitent predložil odporcovi zmenku na platenie. Doložka „bez protestu“ zbavila remitenta povinnosti urobiť protest pre neplatenie a súčasne preniesla dôkazné bremeno na preukázanie, že lehoty neboli dodržané, na odporcu. Za predloženie zmenky na platenie sa všeobecne uznáva aj jej uplatnenie na súde. Navyše, podľa článku I. § 53 ods. 1 v spojení s § 78 ods. 1 Zmenkového zákona, zmeškaním lehoty majiteľ nestráca práva proti vystaviteľovi vlastnej zmenky. V zmenkách splatných na videnie môžu vystaviteľ v zmysle článku I. § 5 v spojení s § 77 ods. 2 Zmenkového zákona ustanoviť zúrokovanie zmenkovej sumy. V danom prípade tak učinil sadzbou 0,25 % denne. Výška úrokovej miery, ktorú je možné ustanoviť vo vistazmenke, Zmenkovým zákonom upravená nie je. Jej určenie sa ponecháva na vystaviteľa. Navrhovateľ zmenku nadobudol indosamentom (rubopisom) a aj keď zjavne k indosácii došlo až po splatnosti zmenky, stal sa riadne majiteľom zmenky, preto môže podľa článku I. § 48 ods. 1 v spojení s § 77 ods. 1 Zmenkového zákona, postihom žiadať od odporcu zmenkovú sumu s dojednanými úrokmi, 6 % úroky odo dňa splatnosti a odmenu vo výške 1/3 percenta zmenkovej sumy.

Výrok o trovách konania odôvodnil prvostupňový súd podľa článku 16 Nariadenia. Priznal navrhovateľovi náhradu zaplateného súdneho poplatku i náhradu trov právneho zastúpenia za 3 úkony právnej služby, a to za prevzatie a prípravu zastúpenia, písomné podanie na súd (návrh) a odpoveď na vyjadrenie odporcu, ako aj 3 krát režijný paušál.

2) Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie odporkyňa. Namieta, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, nakoľko prvostupňový súd právny vzťah posúdil ako zmenkový právny vzťah, pričom v danom prípade sa jednalo o poskytnutie úveru, čiže jedná sa o vzťah spotrebiteľský. Poukázala na ust. § 265 Obchodného zákonníka, podľa ktorého, výkon práva, ktorý je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, nepožíva právnu ochranu. V porovnaní s § 3 Občianskeho zákonníka, ktorý zakazuje výkon práva v rozpore s dobrými mravmi, v ustanovení § 265 Obchodného zákonníka ide o konkretizáciu a prispôbenie tohto pojmu na oblasť obchodných vzťahov. To znamená, že aj v rámci obchodných vzťahov je neplatný právny úkon, ktorý je v rozpore s dobrými mravmi. V prípade porušenia dobrých mravov nastáva absolútna neplatnosť právneho úkonu. Pokiaľ sa týka úrokov z omeškania ak neboli dohodnuté, dlžník je povinný platiť úroky z omeškania podľa predpisov občianskeho práva. Ak záväzok vznikol zo spotrebiteľskej zmluvy, dlžníkom je spotrebiteľ, možno dohodnúť úrok z omeškania najviac do výšky ustanovenej podľa občianskeho práva, t.j. v predmetnom spore záväzok vznikol zo spotrebiteľskej zmluvy a dlžník je spotrebiteľ, výšku úrokov z omeškania možno dohodnúť najviac do výšky ustanovenej v nariadení Vlády SR č. 87/1995 Z.z.. Ďalej uviedla, že je nepochybné, že oprávnený s povinnou uzavreli zmluvu o úvere, pričom vrátenie požičanej sumy je zabezpečené zmenkou údajne podpísanou povinnou, v ktorej nebol vypísaný údaj o výške dlhu a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy, zmenkovým úrokom

vo výške 0,25 % denne. Oprávnený vypísal zmenku aj na zmenkový úrok vo výške 0,25 % denne zo zmenkovej sumy 686,47 eur, ako aj 6% ročný úrok zo zmenkovej sumy 686,47 eur. Uviedla, že tieto plnenia zmenkového a ročného úroku v uvedenej výške sú v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku. Takúto výšku zmenkového úroku je treba považovať za absolútne neprimeranú, za hrubý nepomer v právach a povinnostiach zmluvných strán. Poukázala na to, že aj zmluvná sloboda účastníkov záväzkového právneho vzťahu nie je neobmedzená a nesmie vybočiť z určitých aj právom akceptovateľných hraníc. Ak ich prekročí, nemožno im priznať právnu ochranu. Keďže konanie oprávneného v danom prípade vybočuje z hraníc, je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, nakoľko odplata je neprimerane vysoká. Nie je možné požadovať od druhého účastníka zmluvného vzťahu odplatu v neprimeranej výške. V tomto smere je právne bezvýznamné, či ide o plnenie zo zmenky alebo nie, aj keď zmenka mala povahu zabezpečovacia, pričom hlavným záväzkom bola zmluva o úvere. Vzhľadom na to, že prvostupňový súd aplikoval nesprávnu právnu normu, vzťah posúdil ako zmenkový právny vzťah, t.j. prvostupňový súd nevychádzal z dostatočne zisteného skutkového stavu veci, odporkyňa navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a následne aby súd návrh navrhovateľa zamietol.

3) Navrhovateľ vo svojom písomnom vyjadrení navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť. Uplatnil si náhradu trov odvolacieho konania. Ako dôvod uviedol, že v konaní uplatnil nárok zo zmenky. Predmetom konania je výlučne zmenka, a nie iný záväzkový právny vzťah. Navrhovateľ predložil súdu ako dôkaz o svojich nárokoch platnú zmenku, pričom voči forme a obsahu zmenky zo strany odporcu neboli vznesené žiadne námietky. Navrhovateľ je majiteľom zmenky na základe indosamentu a nie je účastníkom akéhokoľvek spotrebiteľského vzťahu. Odporkyňa vo všeobecnosti nie je oprávnená vznášať tzv. kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jeho vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. Keďže tak v sporovom konaní nemôže činiť odporca, tým menej tak môže činiť sám súd. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Obo/3/2008 zo dňa 22.10.2008. Je síce prípustné za určitých okolností uplatňovať tzv. kauzálne námietky voči navrhovateľovi, avšak námietka musí byť vznesená zo strany odporcu a predovšetkým odporca nesie dôkazné bremeno na preukázanie svojich tvrdení. Nie je prípustné, aby túto úlohu a iniciatívu prevzal súd a suploval aktivitu odporcu. Podľa odporcu by dohoda o vyplňovacom práve blankozmenky mala predstavovať neprijateľnú zmluvnú podmienku pri poskytovaní spotrebných úverov. V tejto súvislosti poukazuje navrhovateľ na to, že samotný Zákon o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z.z. pripúšťal, aby na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru bola vystavená zmenka. Limitovaná bola len výška zabezpečenia vo vzťahu k aktuálnej výške dlhu v čase jej vyplnenia. Zmenka preto aj v prostredí spotrebiteľských úverov mohla byť používaná. Zákon nelimituje použité len istého druhu zmeniek ani nevyklučuje použitie určitých doložiek a prípustné sú akékoľvek zmenky, akékoľvek doložky a zároveň aj blankozmenky s úpravou vyplnenia zmenky v dohode o vyplňovacom práve. Dohoda o vyplňovacom práve nemohla byť neplatná a nemohla byť neprijateľnou zmluvnou podmienkou ani v prostredí spotrebiteľských úverov, pretože právna úprava explicitne pripúšťala používanie blankozmeniek. Na svoju právnu argumentáciu poukázal na odôvodnenie uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 43CoZm/10/2013 zo dňa 21.11.2013, ktoré vo vyjadrení k odvolaniu cituje.

4) Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 10 ods.1 O.s.p.) pred vecným prieskumom napadnutého rozhodnutia zodpovedajúco ust. § 213 ods.2 O.s.p. vyzval účastníkov konania, aby sa písomne vyjadrili k možnému použitiu čl. I § 5 ods. 1 a čl. I § 48 ods. 1 zák. zmenkového a šekového (zák. č. 191/1950 Zb. - ZZŠ) a v nadväznosti na ne aj na záver z rozhodnutia Vrchného súdu Olomouc, sp. zn. 4Cmo/214/2002, ktorý výkladom ust. § 48 ZZŠ dospel k záveru, že úroky uvedené na zmenke je možné požadovať len do splatnosti zmenky a od splatnosti pri nezaplatení zmenky, kedy je pôvodný zmenkový záväzok nahradený postihovým záväzkom, je možné požadovať zmenkové úroky len v zákonnej výške s tým, že prijatie iného záveru by znamenalo bezdôvodné zvýhodňovanie zmeniek, ktoré sú úročené oproti ostatným zmenkám. Odvolací súd pritom zdôraznil, že je žiaduce pri aplikácii uvedených ustanovení ZZŠ zaujať stanovisko v súvislosti so skutočnosťami uvedenými samotným žalobcom v návrhu, keď uviedol, že predmetná zmenka bola ešte indosantom predložená vystaviteľovi zmenky na platenie, čím sa stala splatnou a od nasledujúceho dňa (t. j. od 25.1.2010) žalobca uplatňuje v konaní už aj zákonný 6 % ročný úrok.

Na výzvu odvolacieho súdu sa vyjadrila odporkyňa. Uviedla, že trvá na svojom pôvodnom vyjadrení v tom, že základný právny vzťah medzi pôvodným majiteľom zmenky a odporkyňou má spotrebiteľskú povahu, teda zmenka, ktorú predložil navrhovateľ zabezpečovala úver poskytnutý spotrebiteľovi,

príčom dohoda o jej vyplnení je neprijateľná zmluvná podmienka, teda je neplatná. Keďže zmenka zabezpečovala nároky zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, bola vyplnená v rozpore s § 4 ods. 6 zák.č. 258/2001 Z.z., teda podľa § 39 Občianskeho zákonníka ide o absolútne neplatný úkon. Odporkyňa taktiež zotrvala na tom, že plnenia zmenkového a ročného úroku v uvedenej výške sú v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, pričom zmenkový úrok vo výške 0,25% je v rozpore s dobrými mravmi. Ide o sankčné plnenie, ktoré je v hrubom nepomere vo vzťahu zmenkového úroku, preto tento úrok treba považovať za nekalú podmienku s dôsledkom neprimerane vysokého príslušenstva pohľadávky. Poukázala na to, že v inej právnej veci odvolací súd uzatvára, že zmenky, ktorými sa zabezpečujú spotrebiteľské úvery, musia spĺňať okrem všeobecných náležitostí podľa zák.č. 191/1950 Sb. ešte aj ďalšie náležitosti ustanovené zákonom č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, preto platnosť zmenky je potrebné skúmať aj z hľadiska, či nejde o absolútne neplatný právny úkon v zmysle § 39 Obč.zák. pre rozpor so zákonom č. 258/2001 Z.z. a následne aj so zákonom č. 129/2010 Z.z., ktorý s účinnosťou od 1.1.2011 v § 17 zákona v znení účinnom do 30.4.2014 zabezpečenie spotrebiteľského úveru zmenkou úplne vylučoval. S účinnosťou od 1.5.2014 je tento zákaz zakotvený v § 5a zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a vzťahuje sa na splnenie záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy všeobecne. Uviedla, že vystavenie zmenky treba považovať za neprijateľnú obchodnú praktiku s využitím nerovnováhy v postavení účastníkov zmluvného vzťahu, nakoľko právne účinky zmenky nemohli byť vzhľadom na náročnú právnu úpravu zmenkového a šekového práva odporkyni ako spotrebiteľovi známe a jasné. Odporkyňa zotrvala na svojom stanovisku, že podľa § 39 Obč.zák. ide o úkon absolútne neplatný tak, ako to vyplýva z odôvodnenia uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 43CoZm 10/2013.

5) Odvolací súd potom preskúmal napadnutý rozsudok bez toho, aby nariadil odvolacie pojednávanie a na tomto pojednávaní zopakoval, či doplnil dokazovanie vykonané súdom prvého stupňa. Právnym dôsledkom takéhoto postupu odvolacieho súdu je jeho viazanosť skutkovým stavom zisteným súdom prvého stupňa (§ 213 ods. 1, 3, 4, 5 a § 214 ods. 2 O.s.p.).

Nakoľko rozsudok vo veci samej musí byť verejne vyhlásený, bol termín verejného vyhlásenia rozsudku uverejnený v zákonom stanovenej lehote na úradnej tabuli súdu (§ 156 ods. 1, 3 O.s.p.). Pri preskúmaní napadnutého rozsudku bol odvolací súd viazaný dôvodmi podaného odvolania do tej miery, že nebol oprávnený tento rozsudok preskúmať z iných dôvodov, než ktoré boli výslovne uvedené v podanom odvolaní. Výnimkou by mohli byť len vady konania, pokiaľ by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 212 ods. 1, 3 O.s.p.). Po takomto prieskume napadnutého rozhodnutia dospel odvolací súd k záveru, že odvolaniu odporkyne možno vyhovieť len čiastočne.

Z obsahu spisu vyplýva, že navrhovateľ ako právnická osoba so sídlom v Českej republike podal dňa 28.3.2013 na Okresnom súde Kežmarok návrh na začatie konania proti odporkyni s bydliskom na území Slovenskej republiky podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 o európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu.

Cieľom prijatia Nariadenia bolo zjednodušenie a zrýchlenie cezhraničného konania v spotrebiteľských a obchodných veciach s nízkou hodnotou sporu (bod 4 Preambuly Nariadenia). Cieľom takéhoto konania by malo byť zjednodušenie prístupu k spravodlivosti. Narušenie hospodárskej súťaže na vnútornom trhu pre nerovnováhu vo fungovaní procesnoprávných prostriedkov poskytovaných veriteľom v rôznych členských štátoch, vedie k potrebe prijatia právnych predpisov Spoločenstva zaručujúcich rovnaké podmienky pre veriteľov a dlžníkov celej Európskej únii (bod 7 Preambuly Nariadenia). V záujme uľahčenia uznávania a vykonávania rozsudku by sa mal rozsudok vydaný v jednom členskom štáte v európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu uznať a byť vykonateľný v inom členskom štáte bez potreby doložky vykonateľnosti a bez akejkoľvek možnosti namietať proti jeho uznaniu (bod 30 Preambuly Nariadenia).

Nariadenie upravuje cezhraničné spory výslovne aj v spotrebiteľských veciach. Preto rozsah dokazovania a preskúmania aj spotrebiteľských vecí prvostupňovým súdom musí sa riadiť Nariadením. Len (tak ako bude zdôraznené ďalej) odvolacie konanie začaté odvolaním podľa článku 17 Nariadenia sa riadi Občianskym súdnym poriadkom (Zákon č. 99/1963 Zb.).

Prvostupňový súd podaný návrh (podľa označeného nariadenia) na predpísanom tlačive spolu s tlačivom C na odpoveď, ako aj s prílohami návrhu na začatie konania, doručil dňa 26.3.2014 do vlastných rúk

odporčyni (doručenka pri č.l. 17 spisu). Odporčyni tým vzniklo právo v lehote 30 dní po doručení tlačiva vyplniť časť II. vzorového tlačiva C na odpoveď a v prípade potreby poskytnúť všetky príslušné podporné dokumenty a zaslať ich späť súdu, prípadne mohla svoje stanovisko v tejto lehote akýmkoľvek iným vhodným spôsobom zaslať taktiež súdu. V tejto odpovedi mala odporčynia právo uviesť všetky podľa nej dôležité dôvody a výhrady týkajúce sa podaného návrhu.

Odporčynia toto svoje právo aj využila a dňa 23.4.2014 bolo doručené súdu tlačivo C na odpoveď, v ktorom odporčynia akceptovala žalobný návrh. Toto tlačivo odporčynia vlastnoručne podpísala. Z hľadiska obsahu je táto listina uznaním dlhu v zmysle § 558 Občianskeho zákonníka, resp. uznaním záväzku v zmysle § 323 ods. 1 Obchodného zákonníka.

Pri neuplatnenej obrane odporčyne mohol tak súd vychádzať len z obsahu podaného návrhu i predloženej zmenky. Z úradnej povinnosti (ex offico) môže súd prihliadať len na také vady, ktoré sú zistiteľné z textu samotnej zmenky, keď pritom nejde o prejav vôle vystaviteľa zmenky, ale o vadu spochybňujúcu samotnú existenciu zmenky. Jedná sa napr. o chýbajúci podpis vystaviteľa zmenky, či podpis, ktorý nie je vlastnoručný (hoci spĺňa náležitosti § 40 ods. 2 Občianskeho zákonníka) o neuvedenie platobného príkazu v zmenke, uvedenie viacerých platobných miest v zmenke, či chýbajúce splnomocnenie zmocnenca k podpisu zmenky za zmocniteľa (článok III., § 3 ods. 2 ZZŠ). Preskúmať správnosť doby platenia zmenkového úroku stanoveného v zmenke, ktorého výška bola uvedená už pri vystavení zmenky, je možné aj bez námietky, či inak prejavenej včasnej formy nesúhlasu dlžníka. Nejedná sa totiž o vadu zmenky, ale o správny výklad jej skutočného obsahu.

To platí aj v konaní podľa Nariadenia o Európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu, kde je navyše právne relevantná takáto obrana odporcu, pokiaľ je uskutočnená v lehote 30 dní od doručenia tlačiva C vo forme „odpovede“.

Z obsahu zmenky vyplýva i záväzok zmenečného dlžníka zaplatiť zmenkový úrok 0,25 % denne od 31. júla 2009. Navrhovateľ sám v podanom návrhu (podľa Nar. EP a R č. 861/2007) uvádza, že predmetná zmenka bola ešte indosantom predložená vystaviteľovi na platenie, čím sa stala splatnou a od nasledujúceho dátumu (t.j. od 25.1.2010) navrhovateľ uplatňuje podaným návrhom aj zákonný 6 % ročný úrok.

Odvolací súd poukazuje na to, že v zmysle čl. I § 5 ods. 1, 2, 3 zákona č. 191/1950 Zb. o zmenkách a šekoch (ďalej a ZZŠ) úrok je príslušenstvo istiny a jeho výška je závislá od doby, za ktorú sa istina zúročuje. V ods. 3 ten údaj zákon supluje ustanovením, že úroky treba rátať odo dňa vystavenia zmenky, ak nebol určený iný deň. Vystaviteľ môže počítať deň stanoviť i pred dňom vystavenia zmenky. Konečným termínom pre beh úrokov je deň „sroku“, od sroku bežia úroky podľa § 48 ods. 1 písm. b) (viď : Zmenkové právo - Komentár : Dr. Karol Kizlink, Dr. Ján Spišiak, Heureka, r.2005, s.66).

Podľa uvedeného ust. čl. I. § 5 ods. 1 ZZŠ v zmenke zročnej na videnie alebo na určitý čas po videní môže vystaviteľ ustanoviť zúrokovanie zmenkovej sumy. V inej zmenke platí táto doložka za nenapísanú.

Podľa čl. I § 48 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb.

- 1/ majiteľ môže postihom žiadať zmenkovú sumu, pokiaľ nebola zmenka prijatá alebo zaplatená, s úrokmi, ak boli dojednané;
- 2/ šesťpercentové úroky odo dňa zročnosti;
- 3/ trovy protestu a podaných správ, ako aj ostatné trovy;
- 4/ odmenu vo výške jednej tretiny percenta zmenkovej sumy alebo v menšej dohodnutej výške.

Prvý odsek citovaného § 48 vymedzuje, aké nároky má majiteľ zmenky pri postihu v prvom stupni, ktorý môže viesť proti všetkým zmenkovým dlžníkom bez výnimky. Majiteľ má vždy právo žiadať to, na čo zmenka znie, t.j. zmenkový peniaz, nominálnu hodnotu zmenky. Pokiaľ je prípustné úročenie zmenky podľa čl. I § 5 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb., možno požadovať aj úroky zo zmenky vyplývajúce. Len zmenky na videnie (vistazmenky) a zmenky splatné v určenej lehote po videní (lehotné vistazmenky), nemajú pri vystavení splatnosť exaktne stanovenú, pretože tá je závislá na činnosti majiteľa zmenky v budúcnosti. Preto len tu sa pripúšťa úročenie.

Úroková sadzba musí zo zmenky vyplývať, a to od počiatku.

Dikciu vyplývajúcu z ust. čl. I § 48 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb. „boli dojednané“ nemožno brať doslova, a nie je dôvod predstavovať si za tým určitú zmluvu, ale len skutočnosť, že výstavca zmenku na videnie alebo lehotnú zmenku vystavil s úrokovou doložkou a remitent ju prevzal. Úroková doložka obsiahnutá na zmenke nespĺňa funkciu zmluvnej pokuty.

Začiatok úročenia zmenkovej sumy nemožno regulérne stanoviť na dátum spadajúci do doby pred vystavením zmenky. Začiatok doby úročenia zmenkovej sumy nie je prípustné stanoviť ani na dátum neexistujúci alebo na dátum nemožný. Zákon však opomína otázku, dokedy sa zmenková suma v dôsledku opatrenia zmenky relevantnou úrokovou doložkou úročí.

Odvolačný súd je toho názoru, že koniec lehoty úročenia zmenkovej sumy úrokovou doložkou nemožno stanoviť ľubovoľne, teda záver lehoty nemožno stanoviť na dátum neexistujúci alebo na dátum nemožný. Koniec lehoty úročenia zmenkovej sumy úrokovou doložkou nemožno rovnako určiť tak, aby bol situovaný do doby po splatnosti zmenkovej pohľadávky. Tým nie je však dotknutá požiadavka veriteľa na úročenie pohľadávky až do okamihu zaplatenia, pretože uhradzovaciu funkciu od splatnosti zmenkovej pohľadávky do doby zaplatenia zmenkového dlhu od dohodnutých úrokov, preberajú zákonné šesťpercentné úroky, ktoré sú v súlade s obsahom ust. § 48 a § 49 Článku I zákona č. 191/1950 Zb. súčasťou postihového zmenkového plnenia.

Aj s odkazom na vyššie uvedený názor z právnej teórie, ale i názor vyplývajúci z právnej praxe (rozhodnutie Vrchného sudu v Olomouci 4Cmo/214/2002) preto odvolací súd je toho názoru, že už súd prvého stupňa podľa obsahu zmenky i žalobného návrhu nemohol priznať navrhovateľovi popri zákonom určenom 6%-nom ročnom úroku od 25.1.2010 aj v zmenke dohodnutý 0,25 %-ný úrok denne. Takéto právne posúdenie bolo možné súdom prvého stupňa realizovať (iura novit curia) aj bez procesnej iniciatívy účastníka (odporkyne). Tak ako je uvedené vyššie odvolací súd pre takéto právne posúdenie poskytol účastníkom konania priestor na vyjadrenie. Aplikácia čl.7 ods. 3 cit. Nariadenia dáva priestor aj na nevyhovenie časti návrhu, ak z navrhovateľom predložených listín je zrejmé, že návrhu, či jeho časti nie je možné vyhovieť.

V uvedenej časti prvostupňový súd nesprávne právne posúdil túto časť uplatneného nároku a preto podľa § 220 O.s.p. v tejto časti odvolaciu súdu neostávala iná možnosť len rozsudok zmeniť a v tej časti žalobu zamietnuť.

Pre zostávajúcu časť rozhodnutia vo veci samej je určujúcim už vyššie uvedená skutočnosť, že odporkyňa na výzvu súdu prvého stupňa na vyjadrenie k návrhu žalobný návrh akceptovala. V podanom odvolaní sa mobilizuje skôr tak, že uvádza skôr všeobecne ako konkrétne, že v danom prípade sa jednalo o poskytnutie úveru, čiže jedná sa o vzťah spotrebiteľský, a nie zmenkový právny vzťah, ako to posúdil súd prvého stupňa a tiež, že plnenia zmenkového a ročného úroku vo výške uvedenej v zmenke sú v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, ako aj v rozpore s dobrými mravmi. Odporkyňa však ani v tomto obsahu podaného odvolania neuvádza kedy a akým spôsobom uzavrela zmluvu s veriteľom, za akých podmienok a ako mala byť uzavretá dohoda o vyplňovacom práve na blankozmeku, ako svoje povinnosti z uzavretej zmluvy plnila či neplnila, aký bol obsah zmluvy. Skutkovo nekonkretizuje také dôvody, ktoré však už mala podľa vyššie uvedených skutočností produkovať na výzvu súdu prvého stupňa vyplnením žiadaného tlačiva.

Tieto skutočnosti majú relevantný význam aj pre možnosti odvolacieho súdu realizovať prieskum napadnutého rozhodnutia v odvolacom konaní.

V súlade s článkom 17 ods. 1 Nariadenia, Slovenská republika informovala Komisiu o tom, že na základe procesného práva Slovenskej republiky bude možno v súlade s článkom 17 Nariadenia podať opravný prostriedok „odvolanie“ (§ 201 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku) na „krajské súdy“. Odvolacie konanie začaté odvolaním podľa článku 17 Nariadenia sa uskutoční podľa procesného poriadku Slovenskej republiky (článok 19 Nariadenia) len za podmienky včasného podania odpovede odporcom (článok 5 ods. 3 Nariadenia).

Konanie postupom podľa Nariadenia č.861/2007 pred súdom v celom rozsahu nahrádza prvostupňové konanie podľa Občianskeho súdneho poriadku platného na území Slovenskej republiky. V prípade podania odvolania podľa článku 17 Nariadenia, rozhoduje odvolací súd Slovenskej republiky podľa

procesného práva Slovenskej republiky (článok 19 Nariadenia). Pôjde predovšetkým o ustanovenie upravujúce odvolacie konanie v drobných sporoch (§ 214 ods. 1 písm. b) O.s.p.), ale aj ustanovenia § 205a ods. 1 O.s.p. o podmienkach prípustnosti uvádzania v odvolaní nových skutočností alebo dôkazov, či § 213 ods. 1 O.s.p. o viazanosti odvolacieho súdu skutkovým stavom zisteným súdom prvého stupňa.

Rozsah preskúmvacej právomoci odvolacieho súdu bol však zásadne obmedzený v dôsledku toho, že odporkyňa v odpovedi na podaný návrh, žalobný návrh akceptovala.

Tak ako je už uvedené vyššie cieľom prijatia Nariadenia bolo zjednodušenie a zrýchlenie cezhraničného konania v spotrebiteľských a obchodných veciach s nízkou hodnotou sporu (bod 4 Preambuly Nariadenia). Cieľom takéhoto konania by malo byť zjednodušenie prístupu k spravodlivosti. Nariadenie upravuje cezhraničné spory výslovne aj v spotrebiteľských veciach. Preto rozsah dokazovania a preskúmvania aj spotrebiteľských vecí prvostupňovým súdom musí sa riadiť Nariadením. Len odvolacie konanie začaté odvolaním podľa článku 17 Nariadenia sa riadi Občianskym súdnym poriadkom (zák. č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov).

Pre rozhodnutie odvolacieho súdu v preskúmvanej veci má zásadný význam bod 31 Preambuly Nariadenia, podľa ktorého „mali by existovať minimálne požiadavky na preskúvanie rozsudku v prípadoch, keď odporca nebol schopný pohľadávku poprieť. Vychádzajúc z citovaného ustanovenia, ako aj z článku 7 bod 3 Nariadenia, má odporca, ktorý nevyužil svoje právo na odpoveď k podanému návrhu v stanovenej lehote 30 dní síce právo podať odvolanie proti rozsudku súdu podľa článku 17 Nariadenia, avšak v takom prípade môžu byť právne relevantné len tie odvolacie dôvody, ktoré uvádza článok 18 Nariadenia. Na iné odvolacie dôvody, ktoré by odporca uviedol prvýkrát až v podanom odvolaní, nie je možné prihliadať.

Uvedené články Nariadenia sú z hľadiska svojich účinkov čiastočne porovnateľné s účinkami podania odporu proti platobnému rozkazu bez uvedenia dôvodov vo veci samej (§ 174 ods. 1, 2, 3 písm. b) O.s.p.). Skutočnosti alebo dôkazy, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvého stupňa, sú pri odvolaní proti rozsudku vo veci samej odvolacím dôvodom len za splnenia podmienok uvedených v § 205a ods. 1 O.s.p..

Pretože odporkyňa nepoprela pohľadávku navrhovateľa v lehote stanovenej v článku 5 ods. 3 Nariadenia, ale ju akceptovala, musel odvolací súd napadnutý rozsudok vo veci samej vo zvyšujúcej časti bez ďalšieho potvrdiť (§ 219 ods. 1 O.s.p.), keď nebol oprávnený v tejto časti vo veci samej preskúmať rozsudok. Potvrdený tak bol výrok, ktorým bolo rozhodnuté o povinnosti zaplatiť navrhovateľovi zmenkovú sumu 536,23 eur, zmenkový úrok vo výške 0,25 % denne zo zmenkovej sumy 686,47 eur od 31.7.2009 do 24.1.2010, 6% ročný úrok zo sumy 686,47 eur od 25.1.2010 do 12.1.2012, 6 % ročný úrok zo sumy 454,23 eur od 13.1.2012 do 14.2.2012, 6 % ročný úrok zo sumy 372,23 eur od 15.2.2012 do zaplataenia a zmenkovú odmenu vo výške 1/3 percenta zmenkovej sumy predstavujúcej 2,29 eur všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Odvolací súd v súlade s § 238 ods. 3 O.s.p. pripustil proti svojmu rozhodnutiu dovolanie, pretože ho považuje za rozhodnutie zásadného právneho významu. Relevantnou je zodpovedanie otázky:

či pri systéme neúplnej apelácie vyplývajúcej z ust. § 205a O.s.p. v konaní podľa nariadenia EP a Rady č. 861/2007 je možný prieskum rozsudku súdu prvého stupňa s prihliadnutím na v odvolaní novoprodukované skutočnosti a dôkazy, ktoré odvolateľ (pri svojej pasivite pred súdom prvého stupňa) napriek výzve súdu prvého stupňa a po poučení obsiahnutom v tlačive C na odpoveď (čl.5 ods.2 a 3 nariadenia) v prvostupňovom konaní neuplatnil?

Jedná sa o rozhodnutie, ktoré rieši doposiaľ dovolacím súdom zatiaľ neriešenú právnu otázku, ktorá môže mať zásadný význam z hľadiska rozhodovacej činnosti súdov vôbec. Ide o právnu otázku vykladanú v iných rozhodnutiach odvolacích súdov i tak, že nezaslanie odpovede odporcom podľa článku 7 ods. 3 Nariadenia nebráni odvolaciemu súdu vo vecnom preskúmvaní rozsudku z dôvodov uvedených odporcom, či aj ním neuvedených, vo včas podanom odvolaní (napr. rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 21Co/273/2014 zo dňa 2.2.2015, rozsudok sp. zn. 7Co/339/2014 zo dňa 26.2.2015). Podobný záver ako v tejto veci prijal senát tunajšieho odvolacieho súdu i vo veci 1Cob/6/2015.

Pripustenie vecného preskúmania rozsudku súdu prvého stupňa z dôvodov uvedených odporcom až v podanom odvolaní, či dokonca aj z dôvodov odporcom nenamietaných v podanom odvolaní, je v rozpore s cieľmi prijatia Nariadenia uvedenými v bodoch 4, 7 a 30 Preambuly Nariadenia.

O trovách konania bolo rozhodnuté v súlade s bodom 29 Preambuly Nariadenia a článkom 16 Nariadenia. Odvolací súd pri čiastočnej zmene rozhodnutia rozhodoval o náhrade trov celého konania. Má pritom prihliadať na úspešnosť účastníkov v konaní, rozhoduje pri zmene rozhodnutia súdu prvého stupňa o náhrade trov celého konania (aj s použitím ust. § 224 ods. 2 O.s.p.).

Pri zisťovaní úspešnosti účastníkov konania súd porovnáva predmet konania pri začatí konania s plnením prisúdeným. Pri peňažnom plnení sa zisťuje úspešnosť nielen porovnávaním istiny (zmenkovej sumy), ale aj kapitalizovaných súm zmenkových úrokov, zákonného 6 % úroku, zmenkovej odmeny, prípadne zmenkových nákladov.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia advokátom je v súlade s § 10 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb - ďalej len Vyhláška, tarifnou hodnotou veci pri opakujúcom sa plnení na dobu neurčitú, päťnásobok ročného plnenia.

V preskúmvanej veci si navrhovateľ v podanom návrhu uplatnil zmenkovú sumu 536,23 eur, zmenkový úrok 0,25 % denne (91,25 % ročne) zo sumy 686,47 eur od 31.7.2009 do 12.1.2012, čo predstavuje sumu 1537,72 eur, zo sumy 454,23 eur od 13.1.2012 do 14.2.2012, čo predstavuje sumu 51,- eur, zo sumy 372,23 eur od 15.2.2012 do zaplata (do 15.2.2017), čo predstavuje 1701,09 eur, 6 % ročný úrok zo sumy 686,47 eur od 25.1.2010 do 12.1.2012, čo predstavuje sumu 81,24 eur, zo sumy 454,23 eur od 13.1.2012 do 14.2.2012, čo predstavuje sumu 3,35 eur, zo sumy 372,23 eur od 15.2.2012 do zaplata (do 15.2.2017), čo predstavuje 111,85 eur a zmenkovú odmenu 2,29 eur, spolu 4.024,77 eur.

Súdy prisúdili navrhovateľovi zmenkovú sumu 536,23 eur, zmenkový úrok 0,25 % denne (91,25 % ročne) zo sumy 686,47 eur od 31.7.2009 do 24.1.2010, čo predstavuje 305,47 eur, zákonný 6 % ročný úrok zo zmenkovej sumy 686,47 eur od 25.1.2010 do 12.1.2012, čo predstavuje 81,02 eur, 6 % ročný úrok zo zmenkovej sumy 454,23 eur od 13.1.2012 do 14.2.2012, čo predstavuje 2,46 eur, 6 % ročný úrok zo zmenkovej sumy 372,23 eur od 15.2.2012 do zaplata (do 15.2.2017), čo predstavuje 111,85 eur a zmenkovú odmenu 2,29 eur, spolu 1.039,32 eur.

Pri porovnaní so žalovanou sumou možno konštatovať, že navrhovateľ bol v konaní v prevažnej miere neúspešný. V dôsledku toho vzniklo právo na náhradu trov celého konania odporkyni (§ 142 ods. 2 O.s.p.). Tá si náhradu trov neuplatnila. Preto odvolací súd nepriznal náhradu trov konania žiadnemu z účastníkov.

Toto rozhodnutie prijal odvolací senát Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je odvolanie prípustné.